

Politisk aftale om rammerne for

Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark

Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, [Liberal Alliance], [Alternativet] og Kristendemokraterne.

- 1) Et bredt flertal i Folketinget ønsker et Danmark, hvor unge menneskers muligheder i livet ikke bliver afgjort af, om man bor i en af de største byer eller i resten af landet. Der skal være gode muligheder for uddannelse i hele Danmark.
- (2) Gode uddannelsesmuligheder er ikke kun til gavn for den enkelte. Det gavner både det danske samfund generelt og lokalsamfundene, der har brug for udvikling, liv og adgang til kompetencer, der følger med lokale uddannelser. Bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark er desuden en stor gevinst for de unge, der ikke har lyst eller ressourcerne til at flytte til en storby, men som får mulighed for at uddanne sig tættere på, hvor de bor eller vokser op. Ofte på mindre uddannelsesudbud med mulighed for en tættere kontakt med undervisere og medstuderende.
- (3) Samtidig er det afgørende for danske virksomheder i hele Danmark, at man har adgang til kvalificeret arbejdskraft. En del danske virksomheder findes i dag i og omkring de største byer. Mange virksomheder er imidlertid også lokaliseret uden for de største byer. Vækst, produktivitet og velstand i Danmark skabes ikke alene i København, Aarhus, Odense og Aalborg.
- (4) Derfor er der stort behov for uddannede kompetencer i alle dele af landet. Det gælder både de professions- og erhvervsrettede uddannelser. Det gælder maritime og tekniske uddannelser. Og det gælder specialiserede kompetencer på universitetsniveau. Dertil kommer uddannet arbejdskraft til de velfærdsrettede opgaver i stat, kommuner og regioner.
- (5) Aftalepartierne har som politisk ambition, at der skal være endnu flere videregående uddannelsesudbud uden for de største byer. Uddannelser, som kan tiltrække unge, der ellers ville have valgt en uddannelse i en større by. Men også nye grupper af studerende, som ellers ikke havde fået en videregående uddannelse. Det skal bidrage til, at flere danskere får en videregående uddannelse, at flere mindre uddannelser uden for de største byer overlever, og at nye uddannelsesudbud uden for storbyerne bliver mere bæredygtige – også på sigt.

(6) Siden 2008 er tilgangen til de videregående uddannelser steget med mere end 50 pct. Det er særligt kommet de store universitetsbyer til gavn, hvor uddannelsesstederne mange steder har haft voksevækst, mens uddannelsessteder uden for de største byer i mange tilfælde er udfordret.

(7) I de kommende år vil der være faldende ungdomsårgange, hvilket kan udfordre uddannelsesudbuddene uden for de største byer yderligere, hvis de uddannelsessøgende fortsætter med i stigende grad at søge mod de største byer.

(8) Det er som følge heraf aftalepartiernes overbevisning, at der er behov for at ændre på de strukturer, som trækker uddannelses-Danmark skævt. En skæv fordeling af uddannelserne har stor betydning for resten af samfundet. Det gælder ikke mindst i forhold til vækst, udvikling og muligheder.

(9) Det kræver, at der skabes bedre varige vilkår for at drive uddannelser de steder i landet, hvor det er svært at rekruttere eller at få de unge med på uddannelsesvognen. Det handler både om etablering af nye uddannelsesudbud og udflytning af uddannelsespladser på tværs af alle slags videregående uddannelser. Samtidig skal udbuddet af videregående uddannelser ses i sammenhæng med adgangen til de ungdomsuddannelser og VUC'er i lokalområderne, der er adgangsgivende til de videregående uddannelser.

(10) Aftalepartierne ønsker, at alle typer af videregående uddannelse skal være tilgængelig uden for de største danske byer. Det gælder både universitetsuddannelser, kunstneriske uddannelser, professions- og erhvervsrettede uddannelser samt maritime uddannelser.

(11) Aftalepartierne vurderer, at det er en afgørende forudsætning for at kunne indfri ambitionen om, at flere unge bliver optaget på en videregående uddannelse uden for de største byer, at der i de kommende år skabes et bedre rekrutteringsgrundlag for disse uddannelser.

(12) Partierne hæfter sig i den forbindelse ved, at faldende ungdomsårgange i de kommende år samlet set forventes at medføre en lavere tilgang af studerende. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at der i takt med de faldende ungdomsårgange er behov for en samlet tilpasning, så en større del af optaget fremover sker på de videregående uddannelser uden for de største byer og uden for universiteternes hovedcampus. Dette skal bl.a. understøtte, at eksisterende udbud og mindre campus-byer fortsat har et tilstrækkeligt rekrutteringsgrundlag og kan fastholde et tilstrækkeligt optag.

Uddannet velfærdspersonale i alle dele af Danmark

(13) Veluddannet arbejdskraft er afgørende for velfærden på kommunalt og regionalt niveau. Der er på en række områder mangel på velfærdspersonale i Danmark, og det er forventningen, at manglen vil stige over de kommende år som resultat af bl.a. den demografiske udvikling samt en række politiske beslutninger.

(14) For partierne er det en vigtig prioritet, at der er bedre forudsætninger for at rekruttere kvalificeret velfærdspersonale i hele Danmark – også uden for de største byer. Aftalepartierne bakker derfor op om ambitionen om, at 60 pct. af uddannelsespladserne på de fire store velfærdsuddannelser på sigt skal ligge uden for de største byer. Ambitionen søges frem mod 2030 indfriet på landsplan ved at oprette 1.000 nye uddannelsespladser uden for de fire største byer samt ved at udflytte ca. 1.000 eksisterende pladser fra de fire største byer.

(15) Aftalepartierne lægger vægt på, at de uddannelsespladser, der udflyttes, bliver inden for den region, hvor den storby, de flyttes fra, er hjemmehørende. Dette skal blandt andet understøtte, at velfærdsarbejdskraften fortsat uddannes tæt på f.eks. København, hvor der er stor efterspørgsel på kvalificeret velfærdsarbejdskraft. Antallet af pladser, der udflyttes fra den enkelte større by, er baseret på det indbyrdes forhold mellem de større byer i forhold til deres antal af velfærdsuddannelsespladser i dag.

(16) De 1.000 nye uddannelsespladser fordeles i alle regioner med udgangspunkt i, hvor stort et antal velfærdsuddannelsespladser den enkelte region har i dag, ligesom der er taget hensyn til en række regionale forhold i de enkelte regioner.

(17) Det er partiernes intention, at udflytningen af uddannelsespladser på velfærdsuddannelserne både involverer uddannelser, der har få eller ingen ledige pladser, og uddannelser, hvor der er ledige pladser. På den måde er der potentiale for at få flere af de kvalificerede ansøgere ind på uddannelserne samtidig med, at der tages højde for, at det for uddannelser med mange ledige pladser kan have stor betydning at skulle flytte deres besatte pladser ud af storbyen.

(18) Partierne er enige om, at de enkelte uddannelsesinstitutioner tildeles en overordnet ramme for antallet af nye og udflyttede uddannelsespladser på de fire store velfærdsuddannelser. Dette giver institutionerne mulighed for at tilrettelægge pladserne mest optimalt i forhold til eksempelvis at sikre de nødvendige praktikpladser.

(19) Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at:

- De fire største byer alle skal bidrage til at opnå 60/40-fordelingen på landsplan for de fire uddannelser samlet set.
- Alle regioner får del i de 1.000 nye pladser. De ca. 1.000 udflyttede pladser flyttes inden for hver enkelt region og ikke mellem regionerne.
- Der kan ikke alene udflyttes "tomme pladser". Mindst en tredjedel af pladserne skal være pladser med aktivitet.

(20) Partierne noterer sig, at den overordnede fordeling mellem de enkelte uddannelsesinstitutioner er: 100 nye og 150-200 udflyttede pladser i Region Nordjylland, 220 nye og 150-200 udflyttede pladser i Region Midtjylland, 230 nye og 100-150 udflyttede pladser i Region Syddanmark, 300 nye pladser i Region Sjælland samt 150 nye og 500-550 udflyttede pladser i Region Hovedstaden.

(21) Aftalepartierne lægger vægt på, at ambitionen indfries frem mod 2030 under hensyn til etableringen af praktikpladser og arbejdsmarkedets behov. Partierne noterer sig i den forbindelse, at uddannelses- og forskningsministeren vil indgå aftale om den konkrete implementering af 60/40-initiativet med de berørte institutioner, som forelægges aftalepartierne. Aftalerne kobles til de kommende strategiske rammekontrakter for 2022-2025.

(22) Den præcise fordeling af udflyttede og nyetablerede uddannelsespladser på de forskellige udbud fastsættes i samarbejde med de enkelte professionshøjskoler – og efter dialog med kommuner og regioner. Det vil således være op til institutionerne at fordele pladserne mest hensigtsmæssigt med udgangspunkt i en række lokale forhold som faciliteter, holdstørrelser, mulighed for at tilvejebringe praktikpladser mv.

(23) Aftalepartierne forelægges to gange årligt en status på, hvor mange pladser, der bliver udflyttet/nyoprettet på de fire store velfærdsuddannelser uden for de største byer.

Et nyt Nationalt Partnerskab for Velfærdsuddannelser

(24) Det er en forudsætning for oprettelsen af nye velfærdspladser, at kommuner og regioner kan tilvejebringe de fornødne praktikpladser. Hvis det ikke er muligt, kan der ikke udbydes flere uddannelsespladser.

(25) Aftalepartierne bakker derfor op om, at der etableres et nyt nationalt partnerskab om velfærdsuddannelser på det videregående uddannelsesområde mellem regeringen, KL og Danske Regioner, som skal styrke dialogen om uddannelsesdækningen for velfærdsuddannelserne i hele landet, herunder med særligt fokus på flere praktikpladser.

(26) Det er aftalepartiernes forventning, at partnerskabet understøtter, at der bliver tilvejebragt det antal nye praktikpladser, som forudsættes med aftalen, dvs. praktikpladser til de 1.000 nye velfærdsuddannelsespladser samt i relevant omfang praktikpladser til de 1.000 udflyttede uddannelsespladser. Aftalepartierne ønsker, at partnerskabet fokuserer på flere praktikpladser på uddannelser, hvor der er stor søgning men mangel på uddannelsespladser.

Partnerskabet kan desuden anvendes som ramme for analyser af arbejdskraftbehovet inden for de fire store videregående velfærdsuddannelser og som forum for drøftelse af løbende udvikling af praktikken og rekrutteringsudfordringer til velfærdsuddannelserne.

(27) Partnerskabet udarbejder et kommissorium, som forelægges aftalepartierne i efteråret 2021.

(28) Professionshøjskolerne og andre relevante interessenter skal løbende inddrages i partnerskabets arbejde.

Bedre vilkår for at drive uddannelse uden for de største byer

(29) Det er aftalepartiernes ønske, at de økonomiske vilkår for at drive uddannelse uden for de største byer skal forbedres markant.

(30) De videregående uddannelsers bevillinger er i dag i høj grad baseret på antallet af studerende, der består deres eksamener. Det giver uddannelsesinstitutionerne et incitament til at etablere store uddannelser og uddannelsessteder, som kan understøtte den mest effektive drift. Det risikerer at bidrage til koncentration og centralisering af uddannelser.

(31) Aftalepartierne ønsker at indføre elementer i uddannelsesbevillingerne, som i endnu højere grad end i dag sigter mod at gøre det bæredygtigt at drive uddannelse uden for de større byer.

(32) Konkret er partierne enige om, at:

- Hæve grundtilskuddet til decentrale uddannelsesudbud fra 2 mio. kr. til 4 mio. kr. pr. udbudssted fra 2023 og frem.
- Den nuværende grænse, hvor en institution højst kan modtage tilskud for seks udbud, fjernes.

- Der gives et nyt decentralt grundtilskud på 2 mio. kr. til uddannelsesfilialer, der ligger uden for de fire største byer, fra 2023 og frem.
- Der fastsættes et krav om en minimumsbestand på 30 i forbindelse med den løbende genfastsættelse af det decentrale grundtilskud.
- Taxametertaksten til udbud uden for de største byer hæves med 5 pct. i 2023 og 2024, 6 pct. i 2025 og 2026 og 7 pct. fra 2027 og frem.

(33) De nye rammer skal bidrage til, at det i de kommende år gøres mere attraktivt at etablere nye decentrale uddannelsesudbud i hele landet.

(34) Samtidig vil initiativerne forbedre de økonomiske rammevilkår for alle eksisterende uddannelsesudbud uden for de største byer, hvilket kan understøtte, at de allerede eksisterende regionale udbud i de kommende år med faldende ungdomsårgange får bedre mulighed for at klare sig i konkurrencen med de største byer.

(35) Aftalepartierne noterer sig, at mere end 70 eksisterende uddannelsesudbud fordelt i hele landet vil få bedre økonomiske rammer i form af regionalt taxameter samt for en række af udbuddenes vedkommende også forhøjet decentralt grundtilskud til udbudsstedet.

Investerings- og etableringstilskud til nye uddannelsesudbud uden for storbyerne

(36) Ud over en forbedring af de varige økonomiske rammer ønsker aftalepartierne at investere ekstraordinært i etableringen af en række nye konkrete uddannelsesudbud.

(37) Flere uddannelser uden for de største byer skal bl.a. bidrage til, at virksomheder i hele Danmark har adgang til kvalificeret arbejdskraft, herunder de produktionsvirksomheder, som ligger uden for de fire største byer. Kombinationen af lokale virksomheder og uddannelser kan bidrage til at vende udviklingen i de byer, som oplever afvikling og fraflytning. Det gavner både virksomhederne, lokalsamfundene og velstanden i Danmark.

(38) Partierne er derfor enige om at afsætte i alt 84 mio. kr. i perioden 2021-2026 til at medfinansiere oprettelsen af 16 nye professions-, erhvervsrettede- og maritime uddannelser fordelt i hele Danmark, jf. *bilag A, Professions- og erhvervsrettede udbud, der modtager særskilt investerings- og etableringstilskud.*

(39) Udbuddene er udvalgt på baggrund af lokal og regional dialog om, hvor der er potentiale for at etablere nye uddannelsesudbud.

(40) Ud over de fire store velfærdsuddannelser er der særligt fokus på uddannelser, hvor der er kvalificerede afviste ansøgere i byerne samt efterspørgsel efter uddannelsen uden for byerne. Der er desuden overordnet sigtet mod uddannelser med en generelt lav ledighed for dimittender sådan, at der forventes efterspørgsel på arbejdsmarkedet efter uddannelsesprofilerne.

(41) I forhold til den geografiske placering er der lagt vægt på udbudsplaceringer, hvor der allerede i dag er uddannelsesinstitutioner til stede. Der er således lagt vægt på uddannelsesbyer, hvor der i forvejen er uddannelsesfaglige miljøer og studiemiljøer. Det er ligeledes taget i betragtning, om uddannelsesudbuddene kan oprettes steder, hvor der i dag er lav uddannelsesdækning, herunder f.eks. dele af Vestjylland og på Lolland-Falster.

Flere attraktive uddannelser på universitetsniveau uden for de fire største byer

(42) De danske universitetsuddannelser har historisk været centreret i få større byer. Det skaber stærke forskningsmiljøer, som bidrager til, at Danmark er førende på en lang række forskningsområder.

(43) At universiteterne primært er placeret i de fire største byer betyder imidlertid også, at langt hovedparten af universiteternes uddannelsespladser i dag findes i København, Aarhus, Odense og Aalborg.

(44) Partierne bag aftalen ønsker, at det skal være muligt for flere unge at tage en universitetsuddannelse uden for de største byer.

(45) Aftalepartierne er enige om at afsætte i alt 434 mio. kr. i perioden 2021-2026 til at medfinansiere oprettelsen af fem nye lange videregående uddannelser på universitetsniveau fordelt i hele Danmark, jf. *bilag B, Udbud på universitetsniveau, der modtager særskilt investerings- og etableringstilskud*.

(46) De fem uddannelser er valgt på baggrund af en gennemgang af de seneste ansøgnings- og optagelsestest for 2020, der indikerer høj popularitet blandt ansøgerne. Det forventes på den baggrund, at uddannelserne fortsat vil være søgte, selvom de placeres uden for de fire største byer. Samtidig er der for størstedelens vedkommende tale om uddannelser med lav ledighed for dimittender. Uddannelserne udbydes ikke i forvejen i områderne. Der arbejdes derfor efter en synergi med eksisterende forsknings- eller undervisningsmiljøer i områderne mhp. at understøtte tilstrækkelig kapacitet. For at sikre kvaliteten af det eksisterende forsknings- og undervisningsmiljø på de nuværende udbud er der lagt op til, at de nye universitetsuddannelsesudbud udgøres af en kombination af nye og udflyttede pladser.

(47) For så vidt angår de nye udbud til dyrlæge og tandlæge noterer partierne sig, at der vil være behov for at udvikle de konkrete udbud i samarbejde med den eller de pågældende uddannelsesinstitutioner, som skal lave udbuddet, herunder af hensyn til at understøtte kvaliteten i og forskningsunderstøttelsen af uddannelserne.

(48) Aftalepartierne noterer sig desuden, at det i lyset af den generelle udfordring med rekruttering af tandlæger vil være relevant i processen at se på den fremadrettede opbygning og organisering af tandlægeuddannelsen.

(49) Uddannelses- og forskningsministeren vil i foråret 2022 give aftalepartierne en status på arbejdet.

(50) Der afsættes desuden 19 mio. kr. over en fireårig periode til to kunstneriske uddannelser på Kulturministeriets område, jf. *bilag C, Uddannelser på Kulturministeriets område, der modtager særskilt investerings- og etableringstilskud*.

Ansøgning og prækvalifikation af de nye udbud

(51) Aftalepartierne lægger vægt på, at de nye uddannelser er lokalt forankrede og ses i sammenhæng med lokale behov og efterspørgslen på arbejdsmarkedet. Det er vigtigt, at de nye uddannelser etableres i samarbejde med lokale kræfter – f.eks. kommuner eller virksomheder – og

at de er målrettet lokale behov og styrker, så uddannelserne bliver særligt attraktive for nye studerende.

(52) Alle nye uddannelsesudbud vil derfor skulle prækvalificeres efter de almindelige regler på det videregående uddannelsesområde.

(53) Uddannelsesinstitutionerne vil således skulle ansøge om at oprette uddannelsesudbud. Ansøgningen skal igennem prækvalifikation hos 'Det rådgivende udvalg for vurdering af udbud af videregående uddannelser' (RUVU), og udbuddet skal herefter godkendes af uddannelses- og forskningsministeren, før det kan oprettes.

(54) I prækvalifikationen undergår udbuddene en faglig vurdering af bl.a. arbejdsmarkeds efterspørgsel og konsekvenser for andre udbydere. Her lægges vægt på, at udbuddet bidrager til det regionale behov for uddannelsen. Der er således en grundig faglig vurdering af de nye uddannelsesudbuds relevans, så det vurderes, at de nye udbud er hensigtsmæssige set i både et samfundsøkonomisk og uddannelsespolitisk perspektiv.

(55) For velfærdsuddannelsernes vedkommende skal kommuner og regioner desuden tilvejebringe de fornødne praktikpladser, før en uddannelse kan oprettes. Hvis det ikke er muligt at finde de fornødne praktikpladser, kan der ikke udbydes flere uddannelsespladser.

(56) Hvis det skulle vise sig, at en eller flere af de nye uddannelser alligevel ikke kan oprettes og de afsatte investerings- og etableringsstilskud derfor ikke udmøntes, vil aftalepartierne drøfte alternativ anvendelse af midlerne.

2030-målsætning om højere optag uden for storbyerne og lavere optag i de største byer

(57) Aftalepartierne lægger vægt på, at der er et bredt geografisk udbud af uddannelser, så også uddannelsessøgende uden for de største byer i de kommende år har gode uddannelsesmuligheder. Aftalepartierne vurderer desuden, at der i takt med de faldende ungdomsårgange er behov for at sikre et bedre rekrutteringsgrundlag for uddannelserne uden for de største byer.

(58) Partierne hæfter sig i den forbindelse ved, at faldende årgange i de kommende år samlet set forventes at medføre en lavere tilgang af studerende. Seneste fremskrivning af ungdomsårgangene viser således et markant fald fra 2030 og frem, som omkring 2040 vil være på 12 pct.

(59) Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at der i takt med de faldende ungdomsårgange er behov for en tilpasning, så en større del af optaget fremover sker på de videregående uddannelser uden for de største byer og uden for universiteternes hovedcampus. Dette skal bl.a. understøtte, at eksisterende udbud og mindre campus-byer fortsat har et tilstrækkeligt rekrutteringsgrundlag og kan fastholde et tilstrækkeligt optag. Det vil ligeledes være med til at understøtte, at der skabes nye udbud – herunder nye uddannelsesfilialer og lignende udbudsformer – f.eks. i sammenhæng med ungdomsuddannelser og på tværs af de forskellige videregående uddannelser.

(60) Aftalepartierne ønsker konkret, at der udarbejdes en samlet 2030-sektorplan for hver hovedsektor (universiteter, erhvervsakademier, professionshøjskoler, maritime institutioner og kunstneriske institutioner) for, hvordan en *målsætning* om udflytning eller nedskalering af sektorens samlede optag i de største byer på op til 10 pct. kan realiseres frem mod 2030¹.

(61) Aftalekredsen giver derfor uddannelses- og forskningsministeren til opgave at facilitere en inddragende proces med uddannelsesinstitutionerne, som leder frem til 2030-sektorplaner for hver sektor blandt de videregående uddannelser.

(62) 2030-sektorplanerne skal forholde sig til, hvor nye uddannelsespladser kan etableres uden for de fire største byer og universiteternes hovedcampus, herunder med fokus på udbygning af eksisterende mindre campus-byer, større arbejdsdeling på tværs af institutionerne og hensyn til, at der ikke opstår uhensigtsmæssig konkurrence og først-til-mølle-logikker i forbindelse med etableringen af de nye uddannelsespladser.

(63) 2030-sektorplanerne baseres på, at hver enkelt omfattede uddannelsesinstitution i efteråret 2021 udarbejder et oplæg til, hvordan institutionen kan udflytte eller nedskalere optaget i de fire største byer på 5-10 pct., dog 3-5 pct. for universiteter med hovedcampus uden for de største byer.

(64) Der skal i institutionernes oplæg ud over decentralisering og et reduceret optag i de største byer tages hensyn til offentlige arbejdsgivere og erhvervslivets behov, fortsat udbud af uddannelser med særlig høj efterspørgsel og beskæftigelse f.eks. IT-uddannelser og tekniske uddannelser, at der fortsat er et bredt udbud af uddannelser i Danmark, herunder små fag og sprog, at der sikres god geografisk spredning af udbud uden, at uddannelsesudbud kommer i unødigt konkurrence, at de forskellige institutioner har forskellige geografiske forhold, og at der fortsat sikres stærke forskningsmiljøer, forskning i verdensklasse og stærk tværfaglighed.

(65) Der kan i institutionernes oplæg indgå nye typer udbudsformer i forhold til i dag, herunder i samarbejde med erhvervsliv og offentlige myndigheder, ligesom oplægget kan indeholde samarbejder og tværgående udbud mellem institutioner. Partierne lægger dog vægt på, at der er tale om reel ny uddannelsesaktivitet uden for de største byer.

(66) Uddannelses- og forskningsministeren forelægger i april 2022 aftalepartierne 2030-sektorplaner for hver sektor til drøftelse. I sammenhæng hermed fremlægges koblingen til øvrige dimensioneringsformer på det videregående uddannelsesområde.

(67) Som følge af SU-forligskredsens beslutning om at reducere en række engelsksprogede uddannelsespladser, herunder i de fire største byer, noterer aftalepartierne sig, at det vil være relevant at fastsætte en øvre grænse for, hvor meget de enkelte uddannelsesinstitutioner samlet set skal reducere deres tilgang i de største byer. Aftalepartierne er enige om at fastsætte en sådan grænse på 20 pct.

¹ De 10 pct. måles ift. tilgangen i 2019 for indgangs- og afgangsuuddannelser fraregnet de fire store velfærdsuddannelser samt udenlandske studerende på lukkede engelsksprogede uddannelser.

(68) På baggrund af de endelige 2030-sektorplaner laves en tillægsaftale til den enkelte uddannelsesinstitutions løbende strategiske rammekontrakter med måltal for den gradvise indfasning og tilpasning af uddannelsesudbuddet frem mod 2030. Der gøres årligt status på arbejdet mv., ligesom aftalepartierne årligt forelægges en samlet opgørelse over udviklingen.

(69) Aftalepartierne lægger vægt på, at alle uddannelsesinstitutioner udarbejder et oplæg svarende til en udflytning eller nedskalering på 5-10 pct. – dog 3-5 pct. for universiteter med hovedcampus uden for de største byer – og at alle institutioner går konstruktivt ind i dette arbejde med Uddannelses- og Forskningsministeriet.

(70) Partierne noterer sig, at der allerede er mange konstruktive indspark om potentielle nye udbud. Partierne ønsker derfor at målrette midler til en særlig 2030-udviklingspulje, som partierne i de kommende år kan prioritere mhp. at understøtte nye uddannelsesmuligheder uden for de fire største byer, jf. *bilag D, nye regionale udbud med potentiale*.

(71) Partierne er enige om, at de tilpasninger, som følger af 2030-sektorplanerne, skal implementeres gradvist og på en fleksibel måde, så den enkelte uddannelsesinstitution får mulighed for bedst muligt at tilpasse indfasningen efter egne individuelle forhold, og så ingen nuværende studerende bliver berørt af initiativet.

(72) Aftalepartierne vil følge udviklingen i udflytningen eller nedskaleringen i de største byer. I tilfælde af, at uddannelsesinstitutionerne ikke følger den politiske intention i initiativet, vil aftalepartierne drøfte behovet for at begrænse en andel i optaget (målt ift. tilgangen i 2019) i de største byer og på universiteternes hovedcampus via institutionsspecifik reduktion af tilgangen på op til 10 pct.

Finansiering af aftalen

(73) Aftalepartierne er enige om at tilvejebringe en fuldt finansieret udgiftsramme allerede fra 2021 til udflytning af videregående uddannelse. Aftalebeløbene er angivet i 2021-priser.

(74) Aftalepartierne er enige om at afsætte midler til et regionalt taxameter på 105 pct. i 2023 og 2024, 106 pct. i 2025 og 2026 og 107 pct. fra 2027.

(75) Aftalepartierne er enige om at afsætte midler til at øge det decentrale grundtilskud fra 2 til 4 mio. kr. årligt fra 2023 for ordinære uddannelsesudbud og 2 mio. kr. til uddannelsesfilialer.

(76) Aftalepartierne er enige om at afsætte i alt 84,0 mio. kr. i 2021-2026 til at understøtte etablering af en række prioriterede uddannelsesudbud uden for de store byer, jf. *bilag A*.

(77) Aftalepartierne er desuden enige om at afsætte i alt 434,0 mio. kr. til at understøtte fem uddannelser på universitetsniveau i 2023-2026, jf. *bilag B*. Desuden afsættes 3,5 mio. kr. i 2023 stigende til 14,0 mio. kr. årligt fra 2028.

(78) For at understøtte udflytning af uddannelser inden for musik og scenekunst er aftalepartierne enige om at prioritere 10,0 mio. kr. i 2023, 3,0 mio. kr. i 2024, 3,0 mio. kr. i 2025 og 3,0 mio. kr. i 2026, jf. *bilag C*.

(79) Aftalepartierne er desuden enige om at afsætte i alt 209,5 mio. kr. til at understøtte yderligere uddannelsesudbud i de kommende år. For at understøtte processen med planlægning og implementering af udflytningen afsættes desuden 2,5 mio. kr. årligt i 2023-2026.

(80) Aftalepartierne er enige om at finansiere udgifter stigende til 231,5 mio. kr. årligt fra 2028 med provenuet fra *Aftale om begrænsning af engelsksprogede uddannelser*.

(81) Aftalepartierne er enige om at søge at reducere omkostningerne på de videregående uddannelsesinstitutioner til managementkonsulenter og øvrige konsulenter samt agenter med 81,0 mio. kr. årligt fra 2022 ved at reducere de variable uddannelsestilskud til de videregående uddannelsesinstitutioner.

(82) Aftalepartierne er enige om yderligere at finansiere udgifterne til udflytning af uddannelser ved at tilpasse investeringsrammen på Uddannelses- og Forskningsministeriets område med 115,0 mio. kr. årligt i 2023-2026 og med 60,0 mio. kr. årligt fra 2027.

(83) Aftalepartierne er enige om at prioritere i alt 86,0 mio. kr. til udflytning af uddannelser som følge af tilbageløb af bevillinger i forbindelse med statens salg af innovationsmiljøer.

(84) Endelig er aftalepartierne enige om at omprioritere 14,2 mio. kr. årligt fra 2023 fra en reserve til nye decentrale udbud samt inden for rammerne af bevillingssystemet for videregående uddannelser at prioritere puljen til kvalitetstilskud i hvert af årene 2021, 2022 og 2025 til at understøtte udflytning af uddannelser.

Tabel 1 – Samlet økonomi

Mio. kr. (2021-pl)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Udgifter i alt	154,5	207,8	297,9	397,5	465,5	440,6	386,2	386,7
5-6-7 pct. øget regionalt taxameter			120,0	133,0	177,2	187,2	218,4	218,4
Decentralt grundtilskud fra 2 til 4 mio. kr.			114,0	146,0	154,0	154,0	154,0	154,0
Kunstneriske uddannelser (inkl. arkitekt)			15,0	11,0	14,0	16,0	13,0	14,0
Investerings- og etableringstilskud	152,5	173,8	16,4	3,0	76,0	80,9	0,8	0,3
2030-udviklingspulje	2,0	34,0	30,0	102,0	41,8	0,0	0,0	0,0
Administration i UFM			2,5	2,5	2,5	2,5		
Finansiering i alt	154,5	207,8	297,9	397,5	465,5	440,6	386,2	386,7
Provenu fra engelsksprogede uddannelser	0,0	0,8	47,7	187,3	185,3	230,4	231,0	231,5
Konsulent- og agentbesparelser	0,0	81,0	81,0	81,0	81,0	81,0	81,0	81,0
Uforbrugt reserve til nye decentrale grundtilskud	0,0	0,0	14,2	14,2	14,2	14,2	14,2	14,2
Investeringsramme	0,0	0,0	115,0	115,0	115,0	115,0	60,0	60,0
Kvalitetsmidler i bevillingssystemet	124,5	110,0	0,0	0,0	70,0	0,0	0,0	0,0
Salg af innovationsmiljøerne	30,0	16,0	40,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Balance	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Anm.: Der kan forekomme afvigelser i totalerne som følge af afrundinger. *) Opgørelsen dækker over nettofinansieringsbidraget.

(85) Aftalepartierne forpligter sig til at stemme for de bevillingsmæssige ændringer, som følger af aftalen.

Opfølgning

(86) Aftalepartierne er enige om, at arbejdet med flere og bedre uddannelser uden for de største byer i de kommende år er af afgørende betydning for det danske samfund. Partierne ønsker på den baggrund, at aftalekredsen etableres som et løbende politisk samarbejde, som vil følge området og udviklingen tæt, herunder i tilfælde af, at der i forbindelse med implementeringen sker væsentlige ændringer i forhold til elementerne i aftalen.

(87) Uddannelses- og forskningsministeren vil derfor som en del af aftalen indkalde partierne til orientering om status to gange årligt – én gang i efteråret og én gang i foråret.

(88) Aftalepartierne vil i forbindelse med de halvårslige møder bl.a. følge udviklingen i forhold til:

- Hvor mange nye uddannelsesudbud, der etableres i forlængelse af den politiske aftale, herunder de udbud, som tildeles særskilte etablerings- og opstartstilskud.
- Hvor mange pladser, der bliver udflyttet/nyoprettet på de fire store velfærdsuddannelser uden for de største byer, herunder hvor mange nye praktikpladser, der bliver tilvejebragt, og inden for hvilke områder samt udviklingen i søgning, optag og tilgang på de fire store velfærdsuddannelser.
- Hvor mange pladser der bliver udflyttet som konsekvens af initiativet om begrænsningen af optaget i de største byer.

(89) Partierne noterer sig i den forbindelse, at i tilfælde af én eller flere uddannelsesinstitutioner ikke ønsker at udfylde den ramme, institutionen er tildelt, vil uddannelses- og forskningsministeren gå i dialog med Folketingets partier om muligheden for, at institutionerne kan pålægges at leve op til den politiske intention i nærværende rammeaftale.